

Bijlage 14 Passende beoordeling

MILHEESESTRAAT MILHEEZE

Passende beoordeling Natura 2000

mei 2026

RHO ADVISEURS

RHO ADVISEURS

DATUM

mei 2026

PROJECTLEIDER

OPDRACHTGEVER

Keizersberg Vastgoed B.V.

PROJECTNUMMER

20250170

AUTEUR

INHOUD

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding en doel	4
1.2 Leeswijzer	4
2. Juridisch kader	5
2.1 Vogel- en Habitatrichtlijn	5
2.2 Omgevingswet	5
2.3 Instandhoudingsdoelen Natura 2000	6
2.3.1 Deurnsche Peel & Mariapeel	6
3. Effectbeschrijving en -beoordeling	8
3.1 Stikstofdepositie zonder interne saldering	8
3.2 Stikstofdepositie met interne saldering	9
3.3 Cumulatie	11
3.4 Conclusies	11
4. Additionaliteitstoets	12
4.1 Inleiding	12
4.2 Andere maatregelen t.b.v. depositiedaling	12
4.2.1 Landelijk	12
4.2.2 Provincie Noord-Brabant	18
4.2.3 Provincie Limburg	19
4.2.4 Conclusie	19
4.3 Additionaliteit niet van toepassing	19
4.4 Bijdrage gebruikt intern saldo aan bestaande trend	20
4.5 Conclusies additionaliteit	21
Bijlage 1 Toelichting stikstofberekeningen	21
Bijlage 2 AERIUS-verschilberekening aanlegfase 2027	21
Bijlage 3 AERIUS-verschilberekening aanleg- en gebruiksfase 2029	21
Bijlage 4 AERIUS-verschilberekening gebruiksfase 2030	21

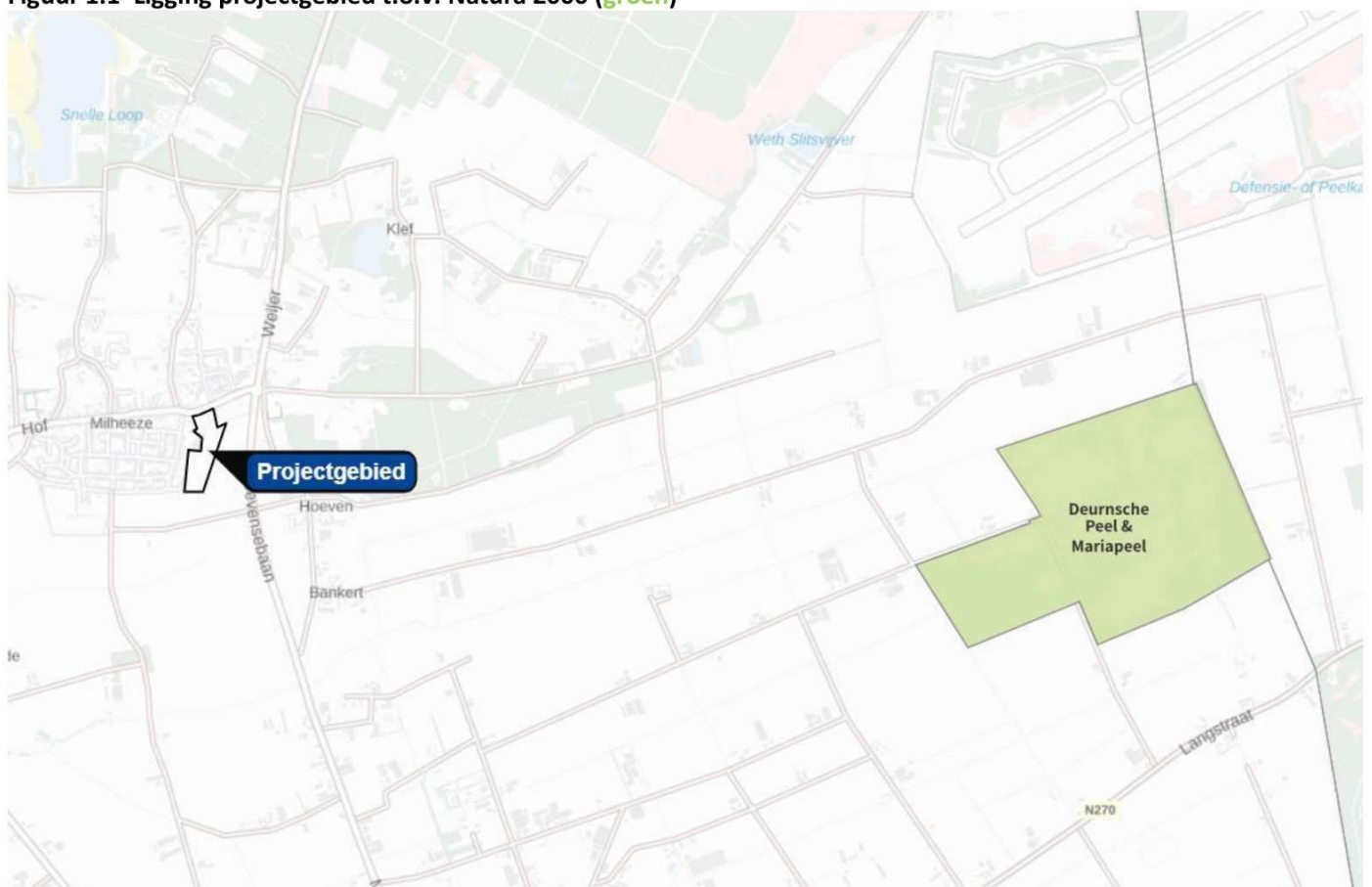
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

Op de locatie Milheezestraat in Milheeze worden 87 woningen gerealiseerd. De locatie ligt op circa 3.300 meter afstand van het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel, zoals in figuur 1.1 weergegeven. Vanwege deze ligging zijn effecten als areaalverlies, verstoring, verdroging en versnippering op voorhand geheel uit te sluiten. Mogelijke effecten zijn wel vermesting en verzuring als gevolg van extra stikstofdepositie.

Uit berekeningen is gebleken dat door het toepassen van interne saldering een depositietoename op Natura 2000 kan worden voorkomen. Het toepassen van interne saldering verplicht tot het opstellen van een passende beoordeling. In de voorliggende rapportage wordt hieraan invulling gegeven. De AERIUS-berekeningen en toelichtende memo zijn opgenomen in aparte bijlagen.

Figuur 1.1 Ligging projectgebied t.o.v. Natura 2000 (groen)

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het juridisch kader van deze passende beoordeling uiteengezet. In hoofdstuk 3 worden vervolgens de effecten van de beoogde ontwikkeling op Natura 2000 beschreven. Hoofdstuk 4 beschrijft de additionaliteitstoets.

2. JURIDISCH KADER

2.1 Vogel- en Habitatrichtlijn

Op Europees niveau bestaan twee richtlijnen die bepalend zijn voor het natuurbeleid in de verschillende lidstaten: de Vogelrichtlijn¹ en de Habitatrichtlijn².

De Vogelrichtlijn is opgesteld in 1979 en heeft als doelstellingen:

- beschermen van alle in het wild levende vogels en hun leefgebieden; extra bescherming trekvogels en bedreigde vogelsoorten door aanwijzing Speciale Beschermingszones (SBZ's);
- opstellen beheersmaatregelen om de SBZ's in gunstige staat van instandhouding te houden of te brengen (instandhoudingsdoelen);
- passende beoordeling van gevolgen van plannen of projecten, rekening houdend met de instandhoudingsdoelen.

De Habitatrichtlijn is in 1992 opgesteld ter bevordering van de biodiversiteit in Europa. De doelstellingen van de Habitatrichtlijn luiden:

- bescherming biodiversiteit door Speciale Beschermingszones (SBZ's) aan te wijzen voor bedreigde planten en dieren (behalve vogels) en hun leefgebieden;
- opstellen beheersmaatregelen om de SBZ's in gunstige staat van instandhouding te houden of te brengen (instandhoudingsdoelen);
- passende beoordeling van gevolgen van plannen of projecten, rekening houdend met de instandhoudingsdoelen.

2.2 Omgevingswet

Voor Natura 2000-gebieden gelden onder meer de volgende verplichtingen:

- De overheid dient ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de speciale beschermingszones niet verslechtert. Tevens mag er geen verstoring optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.
- Voor elk plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied, wordt een passende beoordeling gemaakt van de gevolgen voor het gebied. Bevoegde nationale instanties geven slechts toestemming voor het plan of project nadat zij de zekerheid hebben verkregen dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast.
- Als een plan of project om dwingende reden van groot openbaar belang toch moet worden gerealiseerd, terwijl significant negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, moeten alle nodige compenserende maatregelen worden genomen om te waarborgen dat de algehele samenhang van het Europees ecologisch netwerk (Natura 2000) bewaard blijft.

Een passende beoordeling is verplicht als een plan, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor de betrokken Natura 2000-gebieden³. Voor de inschatting van de effecten die een plan kan hebben, moet de significantie worden beoordeeld in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied, die voor kwalificerende soorten en habitats zijn geformuleerd. Als niet op grond van objectieve gegevens op voorhand significante gevolgen op een Natura 2000-gebied zijn uitgesloten, moet een passende beoordeling worden gemaakt⁴.

¹ Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand.

² Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

³ Art. 2.8, tweede lid, van de Wnb.

⁴ ABRvS 23 april 2014, ECLI:NL:RVS:2014:1421.

In de passende beoordeling worden de effecten op Natura 2000-gebieden nader onderzocht. Vervolgens kan een bestemmingsplan slechts worden vastgesteld indien is verzekerd dat ook bij een maximale invulling van het plan de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet worden aangetast.

Als gevolg van de uitspraak van 18 december 2024 van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State is een passende beoordeling ook vereist indien gebruik wordt gemaakt van interne saldering.

Wat is significant?

Het begrip significant speelt een sleutelrol bij het beoordelen van de vergunbaarheid van een ingreep in het kader van de Habitatrichtlijn. In de factsheet nr. 25: "Significantie' bij beoordeling van gevolgen voor Natura 2000-gebieden" geeft de Commissie voor de Milieueffectrapportage aan op welke wijze het begrip significantie moet worden geïnterpreteerd bij een dergelijke toetsing.

De beoordeling of een effect al dan niet significant is, wordt benaderd vanuit de instandhoudingsdoelstellingen. Deze zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de Natura 2000-gebieden. Er zijn instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen en voor soorten.

- Voor habitattypen gaat het om behoud of uitbreiding van de oppervlakte en/of behoud of verbetering van de kwaliteit.
- Voor soorten gaat het om behoud of uitbreiding van de oppervlakte van het leefgebied, behoud of verbetering van de kwaliteit van het leefgebied en behoud of uitbreiding van de populatieomvang.

Als uit de voortoets of passende beoordeling blijkt dat het bereiken van een instandhoudingsdoel door het project of plan (mogelijk) bemoeilijkt wordt, dan wordt het effect als significant beschouwd.

2.3 Instandhoudingsdoelen Natura 2000

In deze paragraaf worden het Natura 2000-gebied binnen de invloedssfeer van het project kort beschreven. De aard en omvang van eventuele negatieve effecten op de kwalificerende Natura 2000-soorten en habitats zijn bepalend voor de uitvoerbaarheid van het plan.

2.3.1 Deurnsche Peel & Mariapeel

Het gebied bestaat uit drie deelgebieden: Deurnsche Peel, Mariapeel en Grauwveen. Samen met de nabijgelegen Grootte Peel vormen zij restanten van een voormalig uitgestrekt oerlandschap van levend hoogveen. Door grootschalige afgraving en ontginning zijn deze zuidelijkste representanten van vlakke subatlantische hoogvenen in Nederland en de Peelregio grotendeels verdwenen. De uiteenlopende verveningsgeschiedenis zorgt echter voor een grote, fijnschalige variatie in vegetatie en landschap, met overgangen naar iets mineraalrijkere milieus. In oude veenputten komt al lang hoogveengroei op kleine schaal voor, terwijl op grotere restveeneenheden nog aanzienlijke veendikte aanwezig is en herstelbeheer de ontwikkeling van hoogveenbegroeiingen stimuleert. Deurnsche Peel (Brabants deel) omvat naast de kern ook De Bult, Grauwveen en Het Zinkske; turfwinning tot in de jaren zeventig heeft duidelijke sporen achtergelaten en in sommige turfputten zijn goed ontwikkelde hoogveenvegetaties aanwezig. Het landschap bestaat uit een mozaïek van (regenererend) hoogveen, natte en droge heide, moeras, loof- en naaldbos, gras- en bouwlanden en open water. De Mariapeel bestaat uit Griendtsveen, De Driehonderd Bunders en Mariaveen en kent een afwisseling van heide, moeras, bossen, veenputten, wijken, vennen en water; na herstel in de jaren negentig herstelt het hoogveen in Mariaveen. Grauwveen bevat eveneens fragmenten hoogveen en turfgaten.

Tabel 2.1 Instandhoudingsdoelen Deurnsche Peel & Mariapeel (bron: www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebieden-database)

	Doelstelling oppervlak	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling populatie
Habitattypen			
H4030 - Droge heiden		=	=
H7110A* - Actieve hoogvenen	hoogveenlandschap	>	>
H7120 - Herstellende hoogvenen		= (<)	>
Soorten			
H1134 - Bittervoorn	=	=	=
H1149 - Kleine modderkruiper	=	=	=
Broedvogels			
A004 - Dodaars	=	=	35
A224 - Nachtzwaluw	=	=	3
A272 - Blauwborst	=	=	350
A276 - Roodborsttapuit	=	=	120
Niet-broedvogels			
A041 - Kolgans	=	=	Slaap- en rustplaats
A127 - Kraanvogel	=	=	Slaap- en rustplaats
A702 - Toendrarietgans	=	=	Slaap- en rustplaats

Legenda	
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
= (<)	behoud oppervlakte, maar mag achteruit gaan ten gunste van een andere in besluit met name genoemde waarde;

3. EFFECTBESCHRIJVING EN -BEOORDELING

3.1 Stikstofdepositie zonder interne saldering

In bijlage 1 wordt uiteengezet op basis van welke uitgangspunten de stikstofberekeningen voor de aanlegfase en gebruiksfase zijn uitgevoerd. Voor 2029⁵ (aanlegfase + deel gebruiksfase) en 2030 (volledige gebruiksfase) zijn de berekeningsresultaten hieronder weergegeven.

Figuur 3.1 Stikstofgevoelige locaties binnen Natura 2000 met depositietoename zonder interne saldering

⁵ De aanlegfase is gespreid over twee jaar, waarbij de emissies in 2029 het grootst zijn vanwege gedeeltelijke overlapping met de gebruiksfase. Dit jaar is daarom maatgevend voor het effect van de aanlegfase.

De rekenresultaten van AERIUS zijn opgenomen in onderstaande tabel. De habitats en leefgebieden die stikstofgevoelig en grotendeels overbelast zijn, zijn **rood** gemarkeerd.

Tabel 3.3 Maximale depositietoename op Natura 2000-gebied zonder interne saldering

Deurnsche Peel & Mariapeel		KDW (mol/ha /jr)	Max. depositietoename (mol/ha/jr)	
			Aanleg- fase 2029	Gebruiks- fase 2030
H7120ah	Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	500	0,01	0,01
Lg04	Zuur ven	1.071	0,01	-
ZGH7120ah	Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	500	0,01	-

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt is er op een overbelast habitat sprake van een depositietoename. Habitat H7120ah is in de recente Natuurdoelanalyse (NDA) voor dit Natura 2000-gebied beoordeeld met *Nee, tenzij*, waarbij overbelasting met stikstof een belangrijke rol speelt. Dit betekent dat uit de ecologische onderbouwing in de NDA blijkt dat met het vastgestelde pakket maatregelen verslechtering niet met zekerheid valt uit te sluiten. Ook de condities voor het binnen bereik houden van eventuele doelen voor uitbreiding en/of kwaliteitsverbetering op lange termijn zijn daarom nog niet met zekerheid geborgd. Er zijn aanvullende bron- en of natuurherstelmaatregelen nodig om verslechtering te stoppen en eventuele uitbreiding en/of verbetering te kunnen realiseren. Ook kunnen in de tussentijd overlevingsmaatregelen nodig zijn. Bij het ontbreken van mogelijkheden voor natuurherstelmaatregelen zijn directe maatregelen voor stikstofreductie nodig.

Conclusie: Bij de berekende depositietoenames kunnen significant negatieve effecten op dit habitat dus *niet* worden uitgesloten.

3.2 Stikstofdepositie met interne saldering

In bijlage 1 is de aard en omvang van de toegepaste interne saldering in het plangebied uiteengezet. In de gebruiksfase zal 59% van het referentiesaldo worden gebruikt ten behoeve van de beoogde ontwikkeling. In de jaren daarna loopt dit percentage geleidelijk terug doordat het gemiddelde wagenpark steeds minder stikstof emitteert. Onderstaande figuren en tabel laten de berekeningsresultaten zien na interne saldering.

Figuur 3.2 Stikstofgevoelige locaties binnen Natura 2000 met depositieafname

De rekenresultaten met interne saldering zijn opgenomen in onderstaande tabellen.

Tabel 3.3 Maximale depositieafname op Natura 2000-gebied na interne saldering (in mol/ha/jaar)

Maasduinen		KDW	Aanlegfase 2029	Gebruiksfase 2030
Lg13	Bos van arme zandgronden	1.071	-0,01	-0,01
Lg14	Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden	1.071	-0,01	-0,01
H4030	Droge heiden	714	-0,01	-0,01
H2330	Zandverstuivingen	714	-0,01	-0,01
Lg10	Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland	1.286	-0,01	-0,01
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	714	-0,01	-0,01
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	1.071	-0,01	-0,01
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	1.071	-0,01	-0,01
H91E0C	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	1.857	-0,01	-0,01
H3160	Zure vennen	714	-	-0,01
H91D0	Hoogveenbossen	1.786	-	-0,01
Lg04	Zuur ven	1.071	-	-0,01
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	1.071	-	-0,01
Lg09	Droog struisgrasland	1.000	-	-0,01
H9190	Oude eikenbossen	1.071	-	-0,01
H3130	Zwakgebufferde vennen	500	-	-0,01
Lg06	Dotterbloemgrasland van beekdalen	1.214	-	-0,01
H7110B	Actieve hoogvenen (heideveentjes)	714	-	-0,01
Deurnsche Peel & Mariapeel		KDW	Aanlegfase 2029	Gebruiksfase 2030
H7120ah	Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	500	0,05	-0,06
Lg04	Zuur ven	1.071	0,03	-0,04
ZGH7120ah	Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	500	0,03	-0,04
Boschhuizerbergen		KDW	Aanlegfase 2029	Gebruiksfase 2030
H91D0	Hoogveenbossen	1.786	0,01	-0,01
H2330	Zandverstuivingen	714	0,01	-0,01
H5130	Jeneverbesstruwelen	1.071	0,01	-0,01
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	714	0,01	-0,01
ZGH7120ah	Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	500	0,03	-0,01
Strabrechtse Heide & Beuven		KDW	Aanlegfase 2029	Gebruiksfase 2030
H4030	Droge heiden	714	-	-0,01
Lg03	Zwakgebufferde sloot	1.786	-	-0,01
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	1.071	-	-0,01
H4030	Droge heiden	714	-	-0,01

Zoals uit bovenstaande figuren en tabellen blijkt neemt de stikstofdepositie blijvend af op een groot stikstofgevoelig Natura 2000-areaal (in totaal 2.183 ha) met een maximale afname van 0,06 mol/ha/jr.

3.3 Cumulatie

Doordat het project per saldo leidt tot een afname van de stikstofdepositie op daarvoor gevoelig Natura 2000-gebied is een cumulatietoets voor wat betreft stikstof niet aan de orde. Er zijn verder geen vergunde projecten bekend die nog niet zijn uitgevoerd en die in cumulatie met het onderhavige plan/project kunnen leiden tot significant negatieve effecten op Natura 2000.

3.4 Conclusies

Door het toepassen van interne saldering is er sprake van een blijvende afname van de stikstofdepositie op een groot stikstofgevoelig Natura 2000-areaal

4. ADDITIONALITEITSTOETS

4.1 Inleiding

De vraag of behoud van de betreffende Natura 2000-gebieden is geborgd moet op gebiedsniveau beoordeeld worden. Recente jurisprudentie ⁶ geeft aan hoe dit beoordeeld moet worden. De Afdeling gaat er gelet op de beheerplannen van uit dat aan instandhoudingsdoelen kan worden voldaan als “aannemelijk” is dat een (blijvende) daling van stikstofdepositie op gebiedsniveau wordt gerealiseerd. Onder r.o 4.3 in voorgenoemde uitspraak van de Afdeling wordt dit additionaliteitsvereiste als volgt samengevat:

“Uit deze uitspraken kan worden afgeleid dat bij de inzet van extern salderen in een geval waarin voor het halen van de instandhoudingsdoelstellingen een (blijvende) daling van de stikstofdepositie nodig is, het college inzichtelijk maakt met welke andere maatregelen een daling van de stikstofdepositie voor het betrokken Natura 2000-gebied kan worden gerealiseerd. Aan de motiveringseis is in dat geval voldaan als het college aannemelijk maakt dat een (blijvende) daling van stikstofdepositie op gebiedsniveau wordt gerealiseerd.”

De Rendac-uitspraak van 18 december 2024 heeft bepaald dat ook bij intern salderen (het gebruik van bestaande stikstof-emissies voor een nieuwe activiteit op dezelfde locatie) een natuurvergunning nodig is, en dat hiervoor ook moet worden getoetst aan het additionaliteitsvereiste. Deze uitspraak had betrekking op het projectspoor. In de [uitspraak van 14 januari 2026](#) (ECLI:NL:RVS:2026:193) heeft de Raad van State bevestigd dat ook bij bestemmingsplannen niet zonder meer intern gesaldeerd mag worden. De Afdeling stelt: *“Het verschil aan instrumenten en mogelijkheden om invloed te hebben op de keuze van de maatregelen die worden ingezet ten behoeve van de staat van natuurwaarden in Natura 2000-gebieden, betekent dat de raad aan zijn motiveringsverplichting kan voldoen door zich ervan te vergewissen dat in openbaar raadpleegbare gegevens geen aanwijzingen staan dat het bevoegd gezag dat verantwoordelijk is voor het treffen van instandhoudings- en passende maatregelen de wijziging of beëindiging van de referentiesituatie nodig acht als instandhoudings- of passende maatregel.”*

4.2 Andere maatregelen t.b.v. depositiedaling

4.2.1 Landelijk

In de Kamerbrief van 29 november 2024 (met kenmerk DGLGS / 89739940) gaat de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur in op de concrete maatregelen die gericht zijn op structurele daling van de stikstofuitstoot. Naast aangekondigde (aanvullende) maatregelen worden de reeds lopende maatregelen op basis van staand beleid opgesomd. Dit betreft het volgende:

- Het *Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering*: onderdeel daarvan zijn de bronmaatregelen binnen de sectoren mobiliteit, industrie, landbouw en bouw, alsmede de natuurherstelmaatregelen via het Programma Natuur. Dit gebeurt via de uitvoering van de bronmaatregelen, zoals verduurzaming van de binnenvaart, het programma Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) en aanscherping van BBT industrie.
- Daarnaast is de *Aanpak piekbelasting* opgezet om een eerste stap te zetten in het versneld reduceren van stikstofuitstoot. In de brief 14 oktober 2024 is de Kamer geïnformeerd over de voortgang van de aanpak piekbelasting. In algemene zin is er vanuit de landbouwsector veel interesse voor de regelingen onder de aanpak piekbelasting. De komende periode staan de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties met piekbelasting (Lbv-plus), de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) kleinere sectoren, de innovatieregeling (Sbv), de verplaatsingsregeling (Lwp) en het omschakelfonds open. Voornoemd brief bevat de inschatting dat de Lbv en Lbv-plus regelingen een reductie van respectievelijk 2 mol/ha/jaar en 32 mol/ha/jaar stikstofdepositie op

⁶ *ABRS 14/02/2024, ECLI:NL: RVS:2024:625 (GOL 2)*

kunnen leveren mits alle ondernemers die zich tot nu toe hebben aangemeld voor de Lbv-plus of de Lbv ook daadwerkelijk deelnemen;

- Daarnaast zijn er vanuit diverse nationale en Europese wet- en regelgeving, het beleidsprogramma Klimaat en het Schone Luchtakkoord meerdere maatregelen genomen in de sectoren industrie en mobiliteit die voor een sterke reductie van stikstof zorgen. Het gaat dan bijvoorbeeld bij de industrie om de Europese Richtlijn industriële emissies, de CO₂-heffing en het Europese emissiehandelssysteem (ETS) en de maatwerkafspraken over CO₂ in de industrie waarbij stikstofreductie integraal wordt betrokken. Voorbeelden van mobiliteitsmaatregelen zijn onder andere de Europese emissienormen voor wegverkeer, internationale emissienormen voor scheepvaart en het Meerjarenprogramma Terugsluis Vrachtwagenheffing.

In de brief wordt verder benoemd dat in het kader van de gebiedsgerichte aanpak een rijksbijdrage is toegekend aan de provincies voor ingediende maatregelpakketten. Het betreft EUR 2,1 miljard die beschikbaar is gesteld voor gebiedsgerichte integrale maatregelen die onder meer bijdragen aan de natuurdoelen. Hiermee kunnen de provincies al op korte termijn gebiedsgericht aan de slag met herstel van kwetsbare natuur.

Voorts is er EUR 140 miljoen beschikbaar gesteld voor provincies via de *Regeling provinciale gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties*, ook bekend als de *Maatregel gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties* (MGB). Dit is een regeling die door provincies kan worden toegepast en waarvoor zij zelf aanvullende middelen kunnen inzetten. De regeling richt zich op de diverse opgaven in nader door provincies te begrenzen gebieden van de veenweidegebieden, beekdalen, zandgronden en overgangszones rond Natura 2000-gebieden. Veehouderijlocaties met een stikstofemissie boven een drempelwaarde kunnen voor deelname in aanmerking komen. Daarmee leidt deze regeling ook tot aanvullende reductie van stikstofemissies.

Landelijke regelingen mestverwerking

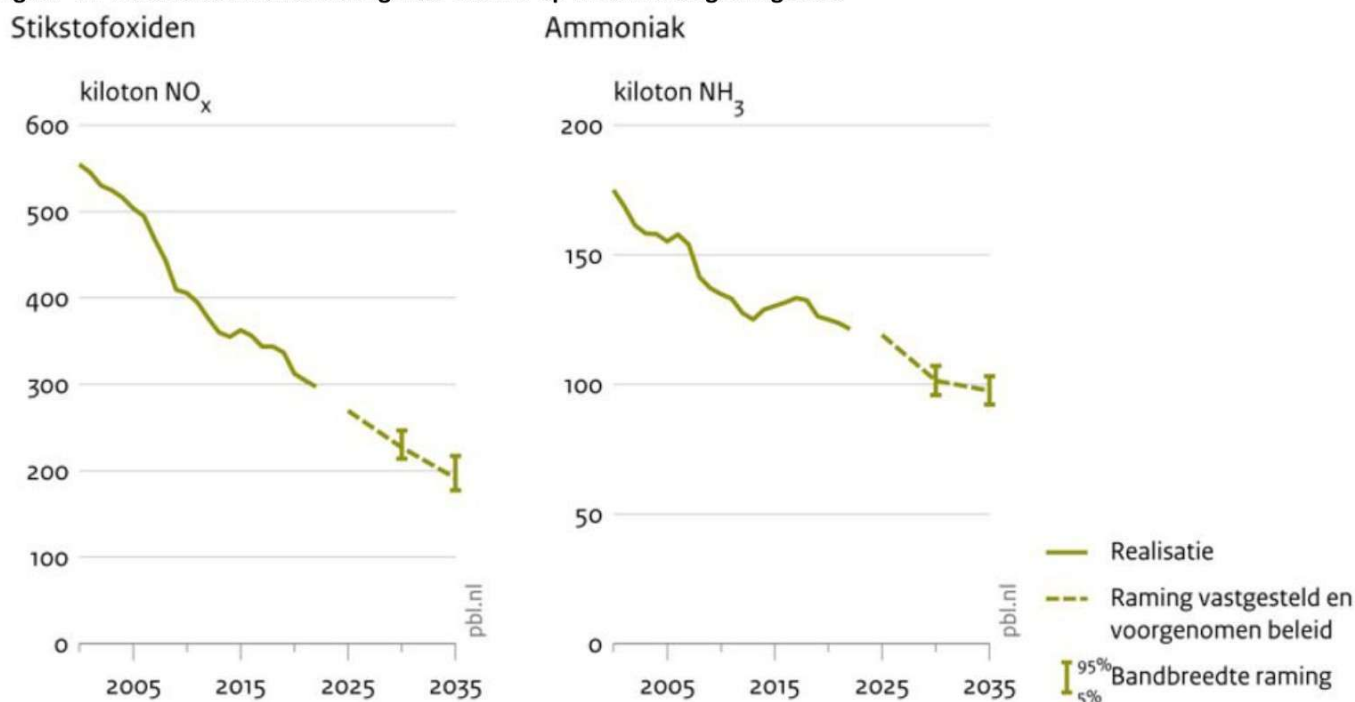
Naast voornoemde regeling Circulaire Mestverwerking zijn er ook een aantal landelijke regelingen die hierop zien: de subsidieregeling Hoogwaardige mestverwerking (HMV) en de Subsidiemodules brongerichte verduurzaming stal- en managementmaatregelen (Sbv). De HMV is bedoeld voor bedrijven die een hoogwaardige mestverwerkingsinstallatie laten bouwen, zoals een mestvervoerder of een mestverwerkend bedrijf. Door mest centraal te verwerken kan de landelijke uitstoot van ammoniak beperkt worden. De SBV richt zich op veehouderijen die middels maatregelen en aanpassing van stalsystemen hun stikstofuitstoot verminderen.

Ontwikkeling nationale stikstofemissies

In het op 6 maart 2025 verschenen rapport 'Emissieramingen luchtverontreinigende stoffen 2025' van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) wordt de ontwikkeling van de nationale emissie van (onder meer) stikstofoxiden (NO_x) en ammoniak (NH₃) beschreven.

In par. 2.1.1 wordt vermeld dat emissies van stikstofoxide blijven dalen tot in ieder geval 2030 als gevolg van vastgesteld en voorgenomen beleid (schonere zeescheepvaart en binnenvaart, schonere wegverkeer en mobiele werktuigen en visserij, elektrificatie vrachtauto's, vervallen van derogatie, beëindigingsregelingen en meer en effectievere emissiearme stallen). Verdere reductie is mogelijk als ook het geagendeerde beleid wordt uitgevoerd. Ook uit de doorkijk naar 2040 (in par. 2.1.3) volgt dat emissies van stikstofoxide blijven dalen. Zie ter illustratie figuur 2 van dit rapport:

Figuur 4.1 Emissie luchtverontreinigende stoffen op Nederlands grondgebied

In onderstaande tabel staat een overzicht van deze bronmaatregelen voor stikstofreductie binnen de sectoren industrie, landbouw en mobiliteit & bouw. Bij de opgenomen maatregelen moet worden opgemerkt dat bronmaatregelen vanuit klimaat voor bijvoorbeeld de industrie, energie en mobiliteit vaak worden genomen vanuit een ander primair doel dan stikstofreductie, maar wel leiden tot stikstofreductie.

Tabel 4.1 Landelijke maatregelen emissiereductie stikstof

Maatregelen industrie
Maatwerkaanpak verduurzaming industrie (CO₂ en stikstof) Hierbij worden de grootste industriële uitstoters begeleidt bij hun verduurzamingsopgave. Eén van de grootste industriële uitstoters waar de maatwerkaanpak zich momenteel op richt zijn fabrieken van Nobian (produceren zouten, die cruciaal zijn voor allerlei producten).
Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing bedrijven (ISDE Bedrijven) Subsidieregeling voor de aanschaf van een (hybride) warmtepomp, een zonneboiler of een kleine windturbine (verwachte daling stikstofneerslag 0,1 mol/ ha/ j in 2030).
Toepassen BBT (Best Beschikbare Technieken) (uitvoering provincies/ gemeenten) Bedrijven mogen industriële installaties pas in gebruik nemen als ze een omgevingsvergunning hebben, die voldoet aan de (laatste) BBT-eisen. Door toepassing van de nieuwe regels op vergunningsaanvragen wordt dit in de praktijk gebracht. Ook worden de emissiegrenswaarden van industriële installaties geactualiseerd en aangescherpt via Rijksregels (ingeschatte verwachte daling stikstofneerslag maximaal 5 mol/ ha/ j in 2030).
Subsidieregeling versnelde klimaatinvesteringen Industrie (VEKI) (tijdelijk gesloten) Subsidieregeling voor industriële bedrijven die CO ₂ -besparende maatregelen willen nemen waarvan de werking is bewezen.
Maatregelen Landbouw
Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties met piekbelasting LBV + (open tot eind '24) Subsidieregeling voor veehouders met piekbelasting die willen stoppen met hun bedrijf of een locatie van hun bedrijf.
Landelijke verplaatsingsregeling veehouderijen met piekbelasting (LVVP) Subsidieregeling voor veehouders met piekbelasting die hun bedrijf vrijwillig willen verplaatsen naar een andere locatie.
Omschakelprogramma (Investeringsfonds Duurzame Landbouw en werkkapitaalregeling) Investeringsfonds Duurzame Landbouw (IDL; leningen) en financiële garantieregeling die agrariërs helpen bij een meer extensieve en meer duurzame manier van produceren.
Verlagen ruw eiwitgehalte in voer van melkvee Het ministerie en de melkveesector zijn overeengekomen om het ruw eiwitgehalte in het voer stapsgewijs te verlagen. Uitvoering van verschillende pilots. Ondernemers kunnen ondersteuning krijgen bij het doorvoeren van aanpassingen in het veevoer (verwachte daling stikstofneerslag 18-53 mol/ ha/ j).
Vergroten aantal uren weidegang melkvee Het ministerie en de melkveesector hebben afgesproken te streven naar een toename van het aantal uur weidegang voor vee. Uitvoering pilots en subsidie voor verlengde weidegang in het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) (verwachte daling stikstofneerslag maximaal 3,7 mol/ ha/ j).
Subsidiemodules brongerichte verduurzaming stal- en managementmaatregelen (Sbv; subsidie wordt regelmatig opengesteld) Subsidieregeling voor veehouders voor de aanschaf van één of meer bewezen emissiearme stalsystemen of technieken op hun bedrijf.

Subsidieregeling hoogwaardige mestverwerking (Subsidieregeling wordt regelmatig opengesteld in de periode t/m 2026)

Subsidieregeling voor het bouwen van (of verbouwen tot) een hoogwaardige mestverwerkingsinstallatie om de ammoniakemissie te verminderen.

GLB-kenniss vouchers (voorheen SABE) (Subsidieregeling wordt regelmatig opengesteld)

Subsidie voor omschakeling naar duurzame landbouw (voor een cursus, advies, bedrijfsplan of opleiding).

Nationale Grondbank

De Nationale Grondbank (uitvoering Rijksvastgoedbedrijf) draagt bij aan de transitie van het landelijke gebied. De Grondbank koopt, op verzoek van de provincie, agrarisch vastgoed aan op vrijwillige basis en tegen een marktconforme prijs. Na aankoop heeft de Grondbank het vastgoed tijdelijk in beheer, totdat de provincie bepaalt wat ermee moet gebeuren. De vrijkomende grond kan worden uitgegeven om blijvende agrariërs te ondersteunen bij het extensiveren of bij ruiling.

Subsidieregeling Provinciale Maatregelen PAS-melders (RPMP) (naar verwachting begin '25 open, tot eind 2026)

Provincies kunnen subsidieregelingen opzetten voor PAS-melders voor verplaatsing, investeringen in emissie reducerende technieken en omschakeling, waarmee de ammoniakemissie van de PAS-melder in de nieuwe situatie onder de referentiesituatie terecht komt. Hierdoor zijn de activiteiten niet meer vergunning plichtig en wordt de PAS-melder gelegaliseerd.

Subsidieregeling Gebiedsgerichte Beëindiging veehouderijlocaties (GBV) (uitvoering prov., naar verwachting begin '25 open, tot eind 2027)

Provincies kunnen met deze regeling in aangewezen gebieden subsidie verstrekken aan veehouders voor de gedeeltelijke of gehele beëindiging van hun bedrijfslocaties.

Stalmaatregelen (landelijk)

Maatregel is gericht op het aanscherpen van de ammoniak emissie normen uit nieuwe en bestaande stallen. (Zie ook volgende maatregel.)

Samenwerking in veenweidegebieden en Natura 2000-overgangsgebieden

Subsidieregeling voor melkveeouders in en tot 2500 m rondom stikstofgevoelig Natura 2000-gebieden voor het extensiveren van de bedrijfsvoering en het verminderen van de stikstof emissie.

Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties LBV

Subsidieregeling voor veehouders die willen stoppen met hun bedrijf of een locatie van hun bedrijf.

Saneringsregeling varkenshouders

Subsidieregeling voor varkenshouders in concentratiegebieden die wilden stoppen met hun bedrijf (verwachte daling stikstofneerslag ca. 3 mol/ ha/ j).

Maatregelen Mobiliteit

Verlagen maximumsnelheid snelwegen

Naar verwachting bespaart het verlagen van de maximumsnelheid naar 100 km per uur enkele tienden van procenten van de totale Nederlandse stikstofuitstoot.

Subsidieregeling verduurzaming binnenvaart (Subsidieregeling wordt opengesteld in 2024 en 2025)

Er zijn twee onderdelen: 1) Retrofit: subsidie voor het plaatsen van SCR-katalysatoren (of katalysatoren i.c.m. roetfilter) op bestaande motoren van binnenvaartschepen om de stikstofuitstoot van de motor terug te brengen en 2) Motorvervanging: subsidie voor toepassing van duurzamere motoren (verwachte daling stikstofneerslag 4,2 mol/ ha/ j in 2030).

Stimuleren elektrisch taxiën

Onderzoek wordt uitgevoerd om te kijken of het subsidiëren van elektrisch taxiën van vliegtuigen haalbaar en wenselijk is. Door elektrisch taxiën van vliegtuigen naar de landingsbanen en gates hoeven de vliegtuigen de eigen motoren niet te gebruiken en dit draagt bij aan het verminderen van de stikstof uitstoot (verwachte daling stikstofneerslag 0,3-0,4 mol/ ha/ j in 2030).

Gerichte handhaving defecte en gemanipuleerde AdBlue systemen vrachtwagens

Moderne vrachtwagens kunnen de stikstofuitstoot in hun uitlaatgassen verlagen door een AdBlue systeem met SCR-katalysator te gebruiken. Het systeem zorgt ervoor dat de schadelijke uitstoot wordt omgezet in ongevaarlijke gassen. Binnen deze aanpak wordt gewerkt aan de opzet en uitvoering van een handhavingsaanpak gericht op correct gebruik van AdBlue systemen (verwachte daling stikstofneerslag 2 mol/ ha/ j in 2030).

Subsidieregeling walstroom zeevaart

Walstroom is een voorziening waarmee elektriciteit kan worden geleverd aan schepen, vanuit het elektriciteitsnetwerk op het vasteland. Door walstroom te gebruiken kunnen de (diesel)hulpmotoren van schepen na het aanleggen aan de kade worden uitgezet (verwachte daling stikstofneerslag minimaal 0,3 mol/ ha/ j in 2030).

Maatregelen Bouw

Routekaart Schoon en Emissie loos Bouwen (SEB)

Overheden, bedrijven en kennisinstellingen werken samen aan het opstellen van een haalbare en effectieve routekaart voor verduurzaming van mobiele werktuigen en bouwlogistiek tot 2030. Daarbij wordt er o.a. toegewerkt naar verplichtende minimum regelgeving voor iedereen en subsidie voor koplopers (doelstelling emissiereductie stikstof bouwsector 60% in 2030 t.o.v. 2018).

Subsidieregeling Schoon en Emissie loos Bouwmaterieel (SSEB)

Subsidie voor de aanschaf van emissie loos bouwmaterieel, retrofit van bestaand materieel door de inbouw van een NOx-nabehandelingssysteem of een emissie loze motor en voor ontwikkeling van innovaties rondom emissie loos bouwmaterieel en geschikte laad- en tankinfra op de bouwlocatie (schatting emissiereductie 1,9 kton NOx per jaar in 2030).

Schone en emissie loze aanbestedingen door rijksdiensten

Rijkswaterstaat, ProRail en het Rijksvastgoedbedrijf geven een impuls aan emissiearme bouwprojecten via hun aanbestedingen. (Doel: alle bouwprojecten rijksdiensten worden in 2030 schoon en emissie loos uitgevoerd.)

Schone en emissie loze aanbestedingen door rijksdiensten

Rijkswaterstaat, ProRail en het Rijksvastgoedbedrijf geven een impuls aan emissiearme bouwprojecten via hun aanbestedingen. (Doel: alle bouwprojecten rijksdiensten worden in 2030 schoon en emissie loos uitgevoerd.)

Kennis- en innovatieprogramma Emissie loos Bouwen

Het programma richt zich onder andere op kennisontwikkeling en de toepassing van lichtere en duurzame bouwmaterialen, prefab-woningen, effectievere bouwlogistiek, digitalisering en de inzet van emissie loze werktuigen op de bouwlocatie. Het programma wordt uitgevoerd door de Topsector Logistiek, TNO en Digigo in samenwerking met marktpartijen in de bouwsector en overheden.

Pilots verduurzaming mobiele werktuigen

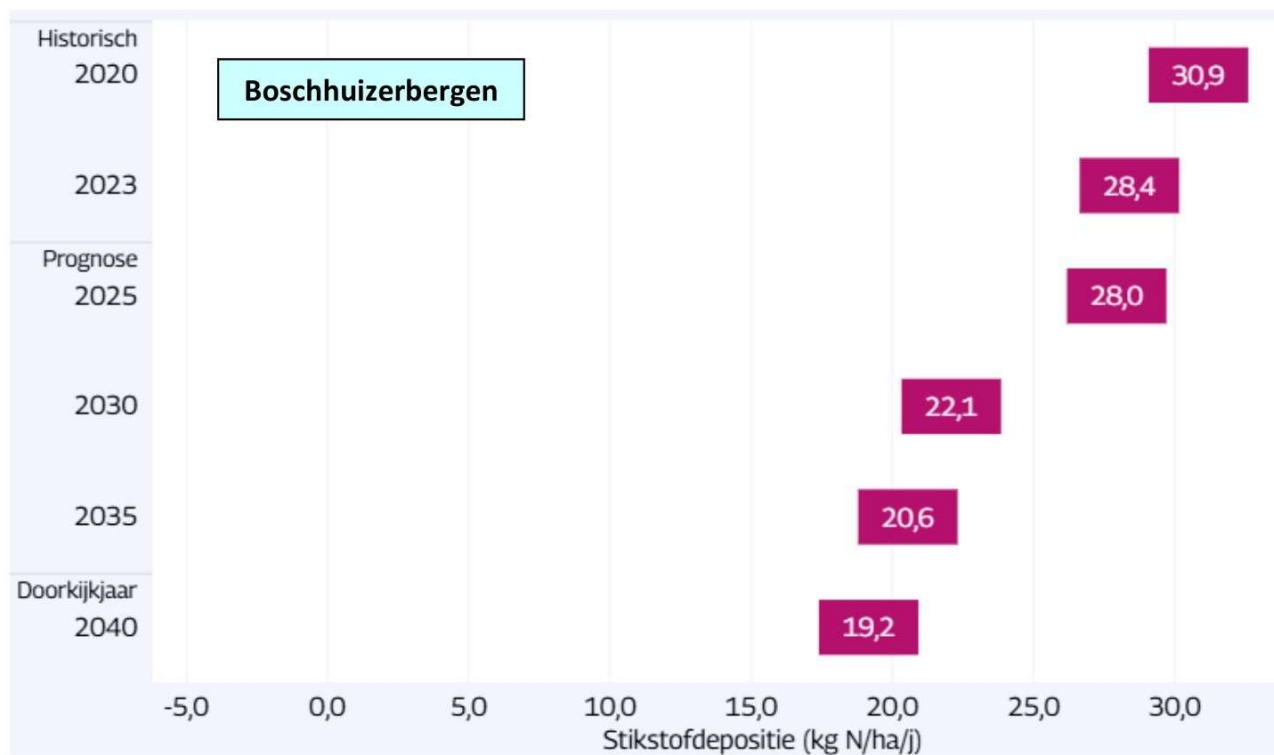
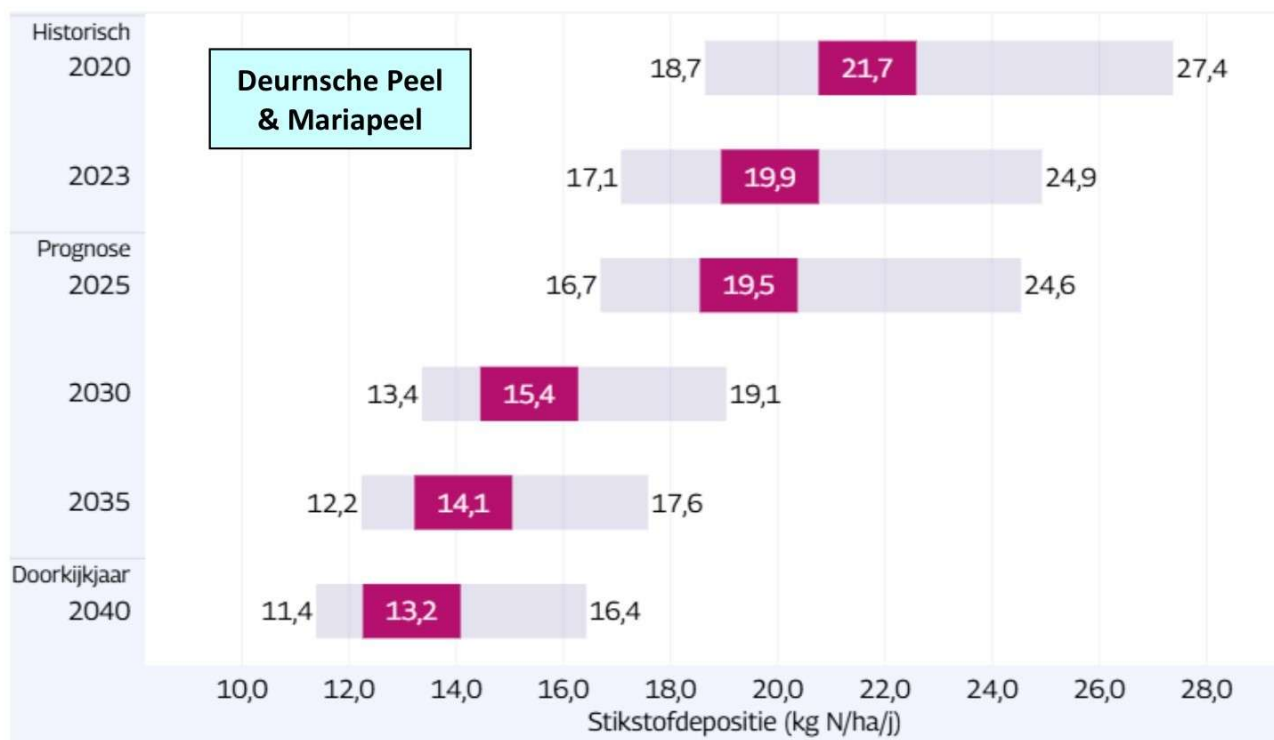
Uitvoering pilots gericht op inzet van emissieloze mobiele werktuigen in aanleg- en onderhoudsprojecten van infrastructuur, woningbouw en utiliteitsbouwprojecten. De pilots worden uitgevoerd in samenwerking met Rijkswaterstaat, ProRail, Rijksvastgoedbedrijf en marktpartijen gericht op het verduurzamen van bouwwerktuigen.

Voor de Natura 2000-gebieden binnen de invloedssfeer van de ontwikkeling laat AERIUS Monitor een dalende trend zien in de achtergronddepositie (zie figuur 4.2). Bij alle Natura 2000-gebieden is er een versnelde depositiedaling te zien van 2025 ten opzichte van de periode daarvoor. Deze daling is onder meer een gevolg van reeds ingetrokken natuurvergunningen van veehouderijen in het kader van de Lbv/Lbv+-regeling. Wanneer via [Zoeken in alle documenten | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen](#) wordt gezocht naar verleende stikstofvergunningen in een straal van 25 km vanaf het effectgebied binnen Natura 2000 van het onderhavige project, dan wordt zichtbaar dat het gaat om ruim 100 ingetrokken vergunningen vanaf januari 2023. Deze besluiten zijn nog niet verwerkt in de achtergronddepositie zoals AERIUS Calculator die weergeeft.

De autonome trends dalen mogelijk nog sterker doordat ook het vervallen van de derogatie en de aangescherpte bemestingsnormen in de Nutriënten Verontreinigde (NV) gebieden nog niet zijn verwerkt in AERIUS calculator. Deze NV-gebieden betreffen onder meer een groot agrarisch areaal in Noord-Brabant en Limburg.

Figuur 4.2 Dalende trends depositie op Natura 2000-gebied (bron: AERIUS Monitor)

4.2.2 Provincie Noord-Brabant

Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof (BOS) 2.0

De Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof (BOS) 2.0 is het provinciale uitvoeringskader van Noord-Brabant voor de periode 2024–2027, gericht op het terugdringen van stikstofuitstoot en -depositie op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, terwijl tegelijkertijd ruimte wordt behouden voor maatschappelijke en economische ontwikkelingen. De aanpak bouwt voort op eerdere Brabantse stikstofmaatregelen en is eind 2024 vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

De provincie kiest daarom voor een aanpak die expliciet inzet op stikstofreductie bij Brabantse bronnen waar zij zelf invloed op heeft, in aanvulling op rijksbeleid.

De BOS 2.0 bevat een pakket van generieke en aanvullende maatregelen, met een sterke focus op de sectoren landbouw, industrie en mobiliteit. Het gaat onder meer om bronmaatregelen die de uitstoot verminderen, gebiedsgerichte maatregelen rond specifieke Natura 2000-gebieden en flankerend beleid om transitie haalbaar te maken. Per Natura 2000-gebied zijn concrete stikstofdoelen richting 2030 vastgesteld. De provincie werkt deze doelen samen met gebiedspartners verder uit in gebiedsprocessen.

Een belangrijk verschil met eerdere aanpakken is dat BOS 2.0 nadrukkelijk is opgezet als uitvoeringsgerichte agenda. De provincie wil “echt stappen in de uitvoering zetten”, met voortdurende monitoring, evaluatie en bijsturing. Gedeputeerde Staten onderzoeken daarnaast een pakket van mogelijke aanvullende maatregelen voor extra stikstofreductie. Bij de afweging daarvan wordt expliciet gekeken naar financiële haalbaarheid, effectiviteit, handhaafbaarheid, draagvlak en maatschappelijke impact.

De looptijd van BOS 2.0 is tot en met 2027, maar veel maatregelen werken door tot ná die periode. Na 2027 zal de aanpak worden geactualiseerd op basis van nieuwe inzichten, voortgang en landelijke ontwikkelingen. Samenwerking is daarbij essentieel: met gemeenten, waterschappen, maatschappelijke organisaties, andere provincies en het Rijk, maar ook grensoverschrijdend, bijvoorbeeld met Vlaanderen.

BOS 2.0 staat niet op zichzelf, maar maakt deel uit van een bredere beleidscontext, waarin stikstofaanpak, natuurherstel, Noord-Brabant BOS 2.0 als een noodzakelijke en integrale stap om natuur te versterken én Brabant open te houden voor toekomstige ontwikkeling

4.2.3 Provincie Limburg

Het Limburgs Offensief Stikstof (LOS) is een provinciaal programma van de Provincie Limburg dat is vastgesteld om de stikstofproblematiek in het landelijk gebied doelgericht aan te pakken. Met het LOS kiest Limburg ervoor om zelf regie te nemen, in afwachting van onzekere en wisselende landelijke beleidskaders, en zet zij in op een samenhangend en uitvoerbaar maatregelenpakket.

Het programma sluit aan bij het provinciale coalitieakkoord 2023–2027 en bestaat uit drie samenhangende sporen. Ten eerste omvat het generieke maatregelen voor heel Limburg, gericht op het verlagen van stikstofemissies vanuit verschillende sectoren, met name de landbouw. Deze maatregelen richten zich onder meer op verduurzaming van bedrijfsvoering, emissiebeperking en het stimuleren van vrijwillige aanpassingen, zoals extensivering, verplaatsing of beëindiging van bedrijven.

Het tweede spoor betreft gebiedsgerichte maatregelen voor alle 21 Natura 2000-gebieden in Limburg. Deze maatregelen zijn afgestemd op de specifieke ecologische knelpunten per gebied en richten zich zowel op stikstofreductie als op natuurherstel, bijvoorbeeld door hydrologische maatregelen, herstel van leefgebieden en het verminderen van versturende invloeden. De Raad van State heeft in eerdere uitspraken benadrukt dat een effectief stikstofbeleid moet steunen op concrete, lopende en geborgde maatregelen; het LOS beoogt hier expliciet aan te voldoen door monitoring en bijsturing onderdeel te maken van de aanpak.

Daarnaast kiest Limburg voor een versnelde en extra inzet in vier focusgebieden waar de ecologische druk en juridische urgentie het grootst zijn: De Peelvenen, Sarsven en De Banen, Maasduinen en Geuldal-Mergelland. In deze gebieden moeten op korte termijn meetbare resultaten worden geboekt, zodat stikstofdepositie snel afneemt en vergunningverlening eerder kan worden hervat. De provincie ziet deze gebieden als proeftuinen voor een intensieve gebiedsgerichte aanpak waarbij overheid, agrariërs, terreinbeheerders en andere stakeholders nauw samenwerken.

Een belangrijk uitgangspunt van het LOS is dat het een langjarig proces is dat ook na 2030 en zelfs na 2050 doorloopt. Natuurherstel kost tijd en vraagt om continue monitoring, vastgestelde tussendoelen en mogelijkheden tot bijsturing als maatregelen onvoldoende effect sorteren. Die bijsturing hoeft niet uitsluitend financieel te zijn, maar kan ook bestaan uit strengere afspraken, aanvullend regulerend beleid of actiever grondbeleid.

4.2.4 Conclusie

Gelet op de maatregelen op nationaal en provinciaal niveau, alsmede de dalende trend van landelijke stikstofemissies en stikstofdepositie in de betreffende Natura 2000-gebieden, kan worden geconcludeerd dat het behoud van de staat van instandhouding door het treffen van instandhoudingsmaatregelen is gewaarborgd, dan wel dat het herstel en/of verbetering van de staat van instandhouding mogelijk blijft. Dit betekent dat er is voldaan aan het additionaliteitsvereiste, zodat de referentiesituatie voor de beoogde ontwikkeling als mitigerende maatregel kan worden ingezet.

4.3 Additionaliteit niet van toepassing

In artikel 2 lid 3 van de Habitatrichtlijn is bepaald dat lidstaten bij de op grond van de richtlijn genomen maatregelen rekening houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, en met de regionale en lokale bijzonderheden. De hier bedoelde maatregelen zijn de instandhoudings- en passende maatregelen die lidstaten moeten treffen op grond van artikel 6 lid 1 en 2 van de Habitatrichtlijn. Bij de keuze van passende maatregelen heeft het bevoegd gezag dus een bepaalde beoordelingsvrijheid met het oog op de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en met de regionale en lokale bijzonderheden. Woningbouw in algemene zin en de lediging van woningnood specifiek is een vereiste op economisch en sociaal gebied. De bepalingen in artikel 6 zijn immers een afspiegeling van de algemene benadering in artikel 2 en de overwegingen van de richtlijn.⁷

Als lidstaten met deze vereisten rekening moet houden bij het treffen van passende maatregelen, dan geldt dit ook wanneer een additionaliteitstoets in het kader van artikel 6 lid 3 Habitatrichtlijn moet worden uitgevoerd. Ook daarvoor is

⁷ Zie in die zin de *Interpretation guide*, pagina 9.

van belang dat de bepalingen in artikel 6 een afspiegeling zijn van de algemene benadering in artikel 2 en de overwegingen van de richtlijn.⁸ Bovendien blijkt uit de strekking van artikel 2 lid 3 dat lidstaten niet gehouden zijn tegen elke prijs aangewezen natuur te beschermen.⁹

De voor het onderhavige plan betrokken mitigerende maatregel is het staken van de huidige bedrijfsactiviteiten ter plaatse van het beoogde woongebied. Deze maatregel wordt dus ingezet ten behoeve van het mogelijk maken van woningbouw, een vereiste op economisch en sociaal gebied. Toepassing van het additionaliteitsvereiste zou in deze situatie tot gevolg hebben dat gehandeld moet worden in strijd met de verplichting van lidstaten om rekening te houden met vereisten op economisch en sociaal gebied op grond van artikel 2 lid 3 van de Habitatrichtlijn. Om die reden moet het additionaliteitsvereiste buiten toepassing blijven.

Bovendien is de mitigerende maatregel naar zijn aard niet geschikt om als passende maatregel te dienen. Voor de beoogde ontwikkeling geldt dat de referentiesituatie bij lange na niet volledig wordt gebruikt. Slechts 59 % van de referentiesituatie wordt opnieuw ingezet, de overige 41 % komt sowieso ten gunste van de natuur. Dit gebruikte percentage wordt bovendien op termijn steeds kleiner aangezien de emissies in de beoogde gebruiksfase geheel worden veroorzaakt door verkeersbewegingen en koude starts. Het gemiddelde wagenpark wordt echter elk jaar schoner en uiteindelijk geheel elektrisch zodat helemaal geen referentiesaldo meer wordt gebruikt. Ondanks dat dit project leidt tot minimaal 41 % emissiereductie zou dit project geen doorgang kunnen vinden als een additionaliteitstoets bij gebrek aan passende maatregelen niet met succes kan worden doorlopen.¹⁰ Toepassing van het additionaliteitsvereiste staat dan in de weg aan de nuttige werking van de Habitatrichtlijn.

4.4 Bijdrage gebruikt intern saldo aan bestaande trend

In onderstaande tabel is de additionaliteit van het gebruikte deel van het referentiesaldo onderbouwd. Het niet gebruikte deel komt immers sowieso ten goede aan de depositiedaling binnen Natura 2000. Getoond wordt de depositiebijdrage van het gebruikte deel van het saldo en vervolgens is per habitat de autonoom dalende trend weergegeven die tussen 2020 en 2025 is gerealiseerd (Bron: AERIUS monitor). Uit deze tabel blijkt dat de bijdrage van het gebruikte saldo *per jaar* ongeveer overeenkomt met de autonome trend *per 3 uur*.

Tabel 4.4 Depositiebijdrage (mol/ha) van gebruikt saldo referentiesituatie

Deurnsche Peel & Mariapeel		Depositie per jaar a.g.v. gebruikt saldo	Autonome daling 2020-2025 (bron: AERIUS Monitor)	
			Per jaar	Per dag
H7120ah	Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,01	31,43	-0,086
Lg04	Zuur ven	0,01	32,86	-0,090
ZGH7120ah	Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,01	34,29	-0,094

Naar verwachting wordt de autonome trend minimaal voortgezet en zelfs versneld als gevolg van een uitgebreid pakket aan maatregelen door rijk en provincie (zie par. 4.2). Zoals uit bovenstaande tabel blijkt zou de bijdrage van het gebruikte saldo relatief zeer gering zijn. Ook als dit saldo niet beschikbaar zou komen voor Natura 2000 zou dit “gemis” binnen enkele uren alweer worden goedgemaakt door de autonome dalende trend. Aankoop van dit saldo door het bevoegd gezag om alleen de depositie op Natura 2000 te doen dalen zou bovendien een zeer inefficiënte (onverantwoorde) inzet zijn van schaarse middelen t.b.v. Natura 2000. Een dergelijke “maatregel” zal daarom nooit plaatsvinden en is mede daarom naar zijn aard ongeschikt als mitigerende maatregel. In openbaar raadpleegbare gegevens zijn geen aanwijzingen dat het

⁸ Zie in die zin de *Interpretation guide*, pagina 9.

⁹ Zo ook [redacted] in de conclusie bij het PAS-arrest, 25 juli 2018, ECLI:EU:C:2018:622, r.o. 160.

¹⁰ Zie [redacted] en [redacted] in ‘Een herbezinning op het additionaliteitsvereiste’, BR 2025/55, pg. 7 en verder.

bevoegd gezag (in dit geval de provincie Noord-Brabant en Limburg) dat verantwoordelijk is voor het treffen van instandhoudings- en passende maatregelen de wijziging of beëindiging van de referentiesituatie ter plaatse van het projectgebied nodig acht als instandhoudings- of passende maatregel.

Dit betekent dat er is voldaan aan het additionaliteitsvereiste, zodat de referentiesituatie voor de beoogde ontwikkeling als mitigerende maatregel kan worden ingezet.

4.5 Conclusies additionaliteit

- Er zijn vele andere (bron)maatregelen recent uitgevoerd of in uitvoering waarmee de beoogde kwaliteitsverbetering van Natura 2000 tot stand zal worden gebracht of reeds bereikt is.
- Er zijn vele andere bronmaatregelen gepland en (financieel) geborgd waardoor de gestaag dalende trend in de achtergronddepositie van de afgelopen 5 jaar zal worden voortgezet of versneld.
- De bijdrage van het gebruikte saldo voor de beoogde ontwikkeling is verwaarloosbaar klein vergeleken bij de autonoom dalende trend.
- In openbare bronnen (rijks en provinciaal) is de onderhavige referentiesituatie nergens aangetroffen als maatregel voor stikstofreductie i.c. dat de referentiesituatie moet worden beëindigd als bronmaatregel voor Natura 2000.
- Dit betekent dat er is voldaan aan het additionaliteitsvereiste, zodat de referentiesituatie voor de beoogde ontwikkeling als mitigerende maatregel kan worden ingezet.

Bijlage 1 Toelichting stikstofberekeningen

Bijlage 2 AERIUS-verschilberekening aanlegfase 2027

Bijlage 3 AERIUS-verschilberekening aanleg- en gebruiksfase 2029

Bijlage 4 AERIUS-verschilberekening gebruiksfase 2030